

5^ο ΓΕΛ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Πολιτιστική περιήγηση στο Βαρούσι-Παλιά Τρίκαλα ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ μαθήματος Project και ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (Τρίτη 24 Απριλίου 2018).

*Η παιδαγωγική ομάδα πολιτισμού της Α' Λυκείου του 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων (2 υπεύθυνες- συνοδοί καθηγήτριες: **Ηλιάδη Αμαλία, φιλόλογος- ιστορικός, Δ/ντρια 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων & Καπαρτζιάνη Βασιλική, καθηγήτρια Αγγλικών**) πραγματοποίησε εκπαιδευτική περιήγηση αρχιτεκτονικής, μνημείων και πολιτισμού στην παραδοσιακή συνοικία Βαρούσι της πόλης μας, στο πλαίσιο των ακόλουθων δύο πολιτιστικών προγραμμάτων με θέμα: **«Αποτυπώνουμε φωτογραφικά τα μνημεία και τις αρχαιότητές μας στο φυσικό κάλλος, στο οποίο δημιουργήθηκαν» και «Χαρακτηριστικά αξιοθέατα ανά τον κόσμο».***

Η φωτογραφική αποτύπωση των αξιοθέατων αρχιτεκτονημάτων και των παλιών σπιτιών-μνημείων του πυρήνα της παλιάς πόλης των Τρικάλων, δηλαδή της αμιγώς χριστιανικής συνοικίας του Βαρουσιού, στις 24-4-2018, ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00-13.30, συντελέστηκε χάρη στην αгаστή συνεργασία συντονιστριών καθηγητριών και μαθητών/τριών. Απολαύσαμε ένα σχεδόν καλοκαιρινό Βαρούσι λουσμένο στον ήλιο στις παρυφές του Φρουρίου και αναλογιστήκαμε πως επί τουρκοκρατίας ήταν χριστιανική συνοικία, μέχρι τη δεκαετία του 1930 η αρχοντογειτονιά των Τρικάλων που σήμερα είναι στο σύνολο της διατηρητέα. Τα παλιά βαρουσιώτικα σπίτια κτισμένα μεταξύ 17ου και 19ου αι. και οι πολυάριθμες εκκλησίες αντικατοπτρίζουν την οικονομική και πολιτιστική άνθιση του 18ου και 19ου αι. που ήταν αποτέλεσμα της ανάπτυξης του εμπορίου και της βιοτεχνίας.

Το Βαρούσι διακρίνεται για τα όμορφα αρχοντικά με τους περίτεχνους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς και τις υπέροχες εσωτερικές αυλές. Στη συγκεκριμένη συνοικία βρίσκονται οι παλαιότερες εκκλησίες της πόλης, οι οποίες βρίσκονται χτισμένες πολύ κοντά η μία στην άλλη. Οι σωζόμενοι σήμερα ναοί είναι των Αγίων Αναργύρων (τοιχογραφίες του 1575), του Αγίου Δημητρίου (πριν το 1588), του Αγίου Ιωάννου του Ελεήμονος και του Αγίου Παντελεήμονος (τέλη 16ου – αρχές 17ου αι.), του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου (1674), της Αγίας Μαρίας (1766), της Αγίας Παρασκευής (1843), της Παναγίας Φανερωμένης ή του Γενεσίου της Θεοτόκου (1849-1853), της Αγίας Επισκέψεως (1863-1877), του Αγίου Στεφάνου (1882).

Τα ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ του ΘΕΜΑΤΟΣ μας υπήρξαν τα ακόλουθα:

1. Η στενή σύνδεσή του με την ιστορία των Τρικάλων, την οποία πρέπει να γνωρίσουν οι μαθητές για τη διατήρηση του παραδοσιακού μας πολιτισμού, την προστασία και διάδοση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς,

2. Η επιλογή ενός τέτοιου θέματος προτρέπει τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναλάβουν πρωτοβουλίες και δράση ώστε να λειτουργούν ως ενεργά μέλη της κοινωνίας, βοηθώντας στη διατήρηση αρχικά και κατόπιν στην αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής στον αστικό ιστό μιας όμορφης πόλης της περιφέρειας, όπως είναι τα Τρίκαλα

3. Μέσα από την όλη διαδικασία ευαισθητοποιούνται οι μαθητές σε κοινωνικά-ιστορικά-πολιτιστικά-πολιτισμικά θέματα.

4. Η γνωριμία μέσω της περιήγησης, επιτόπιας έρευνας πεδίου και μελέτης με χώρους που διατηρούν την ταυτότητα του ελληνικού αστικού τοπίου και αντιστέκονται στην πολιτισμική αφομοίωση.

Μέσα από κατάλληλη προεργασία, η επαφή των μαθητών μας με την πολιτιστική τους κληρονομιά με την επιτόπια επίσκεψη των εμπλεκομένων στην παραδοσιακή συνοικία της πόλης μας (Βαρούσι) με τις πολλές και παλιές εκκλησίες, τα πλακόστρωτα σοκάκια, το κάστρο, τα σπίτια με τα σαχνισιά και τους ψηλούς μαντρότοιχους, τα αρχοντικά κ.τ.λ., βοήθησε στην ευαισθητοποίηση των παιδιών, στην εδραίωση και εμπέδωση του σεβασμού προς το δομημένο και φυσικό περιβάλλον, στην δόμηση υγιούς σχέσης ανθρώπου-πολιτισμού και στην αναζήτηση επίλυσης των διαφόρων περιβαλλοντικών προβλημάτων που ενδεχομένως εμφανίζονται κατά καιρούς. Έτσι, τα σημεία αναφοράς μιας πόλης θα συνεχίσουν να υπάρχουν και στο μέλλον, ταξιδεύοντας στο χρόνο και αποτελώντας μάρτυρες της ιστορίας κάθε τόπου.

Με τη σκέψη ότι οι μαθητές είναι οι αυριανοί πολίτες και ότι η σωστή ενημέρωση και αγωγή τους είναι κρίσιμης σημασίας για τη διατήρηση του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος στη χώρα μας, η εκπαιδευτική-πολιτιστική μας ομάδα αναζητώντας μια θέση για το παραδοσιακό πρόσωπο της Ελλάδας στην κοινωνία του αύριο, προσπαθεί μέσα από ασκήσεις πεδίου, δραστηριότητες, φωτογράφιση, αναδίφηση σε ιστορικό υλικό, αποδελτίωση βιβλιογραφίας, συγκέντρωση εκπαιδευτικού υλικού, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, παιχνίδια ρόλων να βοηθήσει τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι, η σοφή χρήση των πόρων, η διατήρηση της παραδοσιακής μας αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, ο εθελοντισμός και η διάθεση συμμετοχής για την προστασία του περιβάλλοντος, είναι τα εκ των ων ουκ άνευ συστατικά μιας αυριανής Ελλάδας, όπου οι ίδιοι οι μαθητές σε θέσεις κλειδιά, μελλοντικά, θα παίρνουν σωστές αποφάσεις για την πορεία του τόπου τους. Απαιτείται προσπάθεια, λοιπόν, ευαισθητοποίησης και ταυτόχρονα

συνειδητοποίησης των μαθητών και μαθητριών μέσα από το περιβαλλοντικό-πολιτιστικό μας πρόγραμμα της αξίας της παράδοσης ,στην ευρεία και στενή της έννοια, και της άμεσης ανάγκης διατήρησης της λαϊκής μας κληρονομιάς.

Ιδιαίτερα, η επιτόπια μελέτη χώρων-τοπίων του αστικού ιστού και η λήψη φωτογραφιών μετά από κριτική και δημιουργική παρατήρηση, η βιβλιογραφική έρευνα, η αποδελτίωση σχετικών παραθεμάτων και ο συσχετισμός τους με φωτογραφίες, παλιές και νεότερες, καταδεικνύουν τα πεδία σύνδεσης των εκπαιδευτικών μας προγραμμάτων με τα προγράμματα σπουδών των αντίστοιχων γνωστικών αντικειμένων: Ιστορία, Τέχνη, Εικαστική-Καλλιτεχνική Παιδεία, Έκθεση Ιδεών (Περιγραφή, Αφήγηση, Κατάθεση Απόψεων με επιχειρήματα).

Αμαλία Ηλιάδη, φιλόλογος-ιστορικός, Δ/ντρια 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων